

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Економічний факультет

Кафедра економіки підприємства

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

ПРАКТИКУМ

**для проведення практичних занять
та самостійної роботи**

для здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
денної та заочної форм навчання

Кам'янець-Подільський
2020

УДК 336(075.8)

М 13

Рецензенти:

Рудик В.К. – д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів і кредиту ПДАТУ;
Андрейцева І.А. – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту КПНУ імені Івана Огієнка

Укладачі:

Мазур Н.А. - д.е.н, проф., завідувач кафедри економіки підприємства;
Кушнір О.К. – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства;
Семенець І.В. – к.е.н., доц., доцент кафедри економіки підприємства

Схвалено і затверджено до друку:

*кафедрою економіки підприємства (протокол № 8 від 27 серпня 2020 року);
Методичною комісією економічного факультету (протокол № 5 від 27 серпня 2020 року);
Вченою радою економічного факультету (протокол № 4 від 30 вересня 2020 року).*

Мазур Н.А., Кушнір О.К., Семенець І.В.

М 13 Фінансовий облік I : Практикум для проведення практичних занять та самостійної роботи. Укладачі Мазур Н.А., Кушнір О.К., Семенець І.В.
Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2020. 80 с.

ISBN 978-617-95031-3-9

Практикум підготовлений відповідно до програми курсу «Фінансовий облік I» з врахуванням нових законодавчих та нормативно-правових актів, положень та вказівок з економічних та правових питань, а також відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні в майбутніх фахівців фундаментальних знань і освоєнні концептуальних основ фінансового обліку як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

Завдання - теоретична підготовка та формування практичних навичок здобувачів вищої освіти з питань фінансового обліку та їх сучасної парадигми в системі управління підприємством.

У посібнику викладено методику обліку активів а саме: основи побудови бухгалтерського обліку; облік грошових коштів; облік дебіторської заборгованості; облік основних засобів; облік нематеріальних активів; облік запасів; облік виробничих запасів та палива; облік витрат виробництва; облік готової продукції; облік витрат майбутніх періодів.

Найменування підприємств, місце їх розміщення, прізвища посадових осіб, цифрові та інші дані, наведені в практикумі, є умовними і довідковим матеріалом слугувати не можуть.

ISBN 978-617-95031-3-9

УДК 336(075.8)

© Мазур Н.А., Кушнір О.К., Семенець І.В.

ЗМІСТ

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку.....	4
Тема 2. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання.....	16
Тема 3. Фінансовий облік грошових коштів.....	17
Тема 4. Облік розрахунків з дебіторами.....	25
Тема 5. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.....	30
Тема 6. Облік запасів.....	42
Тема 7. Облік витрат виробництва.....	48
Тема 8. Облік готової продукції	55
Тема 9. Облік витрат майбутніх періодів.....	59
Рекомендована література	61
План рахунків.....	62

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Завдання 1.1. – самостійна робота. Ознайомитись із рисунком 1.1. Дати визначення основних понять, що є об'єктами бухгалтерського обліку.

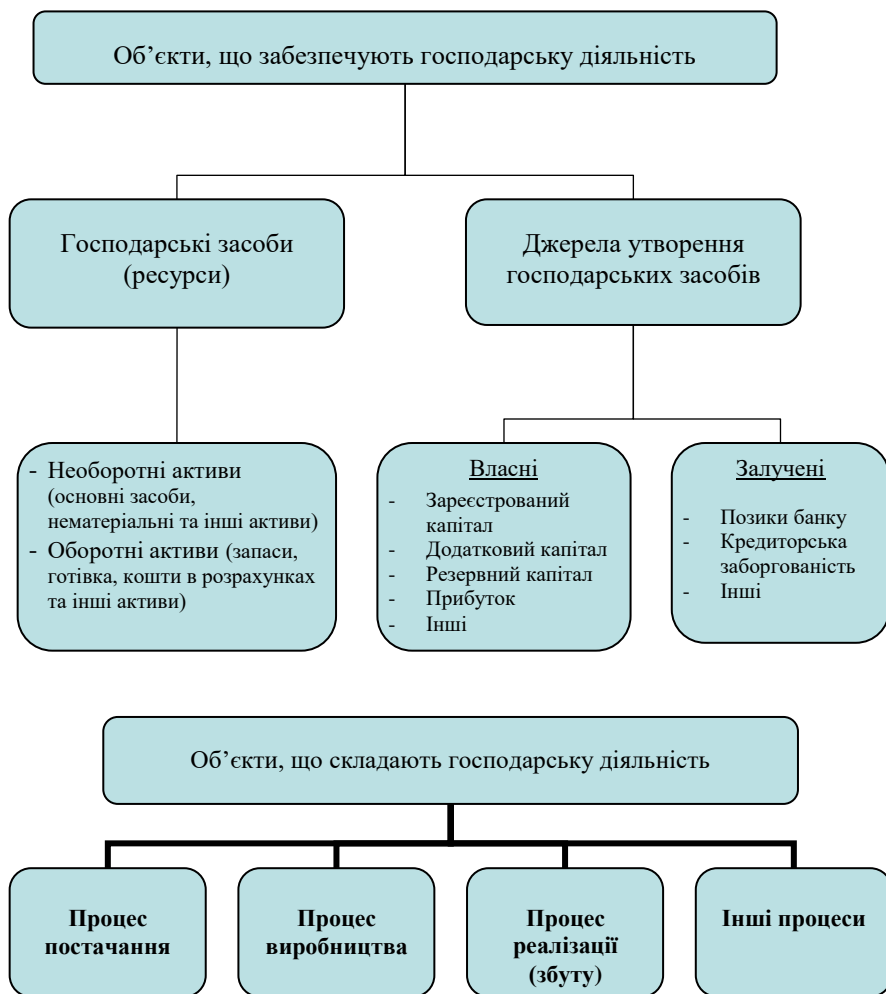

Рис. 1.1. Об'єкти фінансового обліку

Завдання 1.2. – самостійна робота. Перелічити і охарактеризувати принципи бухгалтерського обліку.

Завдання 1.3. Згрупувати наведені об'єкти обліку (господарські засоби) за їх складом і розміщенням за формою, наведеною в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Господарські засоби підприємства за складом і розміщенням на 31.12.19 р.

Найменування розділів, видів і найменування господарських засобів	Сума, грн.
Необоротні активи, у тому числі:	
Нематеріальні активи	
Незавершене будівництво	
Основні засоби	
Довгострокові фінансові інвестиції	
Інші необоротні активи	
Оборотні активи, у тому числі:	
Матеріальні оборотні кошти (запаси), у тому числі:	
Сировина, матеріали й інші аналогічні цінності	
Малоцінні і швидкозношувані предмети	
Незавершене виробництво	
Готова продукція	
Товари	
Дебіторська заборгованість, у тому числі:	
Покупці й замовники	
Бюджет	
По внесках у статутний капітал	
Аванси видані	
Короткострокові фінансові інвестиції	
Грошові кошти, у тому числі:	
Каса	
Поточний рахунок	
Інші оборотні активи	
Витрати майбутніх періодів	
Усього господарських засобів	

Вихідні дані. Підприємство ТОВ «Мрія» здійснює ремонтно-будівельні роботи, виробництво й реалізацію віконних блоків, реалізацію вікон. До основних засобів на підприємстві умовно відносяться об'єкти вартістю 10000 грн. за об'єкт і більше. Господарські засоби підприємства на 31 грудня звітного фінансового року наведені в табл.1.2.

Таблиця 1.2

Господарські засоби ТОВ «Мрія» на 31.12.2019 р.

№ п/п	Найменування господарських засобів	Од.вим.	К-ть	Ціна, грн.	Сума, грн.
1	Бульдозер 100 к.с. (переданий у лізинг)	шт.	1	850 000	850 000
2	Витрати на виробництво віконних блоків	-		75 000	75 000
3	Бульдозери 80 к.с.	шт.	1	650 000	650 000
4	Електродрель	шт.	3	8 000	24 000
5	Безготівкові кошти на поточному рахунку	-	-	-	150 000
6	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	-	-	-	930300
7	Цегла глиняна звичайна	1000шт.	40	5 000	200 000
8	Адміністративний будинок	шт.	1	950 000	950 000
9	Розчин цементний	м ³	10	7 000	70 000
10	Витрати на ремонт офісного центру (для замовника, за договором підряду)	-	-	-	90 000
11	Витрати на будівництво будинку майстерні (для власних потреб, господарським способом)	-	-	-	415400
12	Заборгованість ПАТ «Спецзамовник» за виконані БМР	-	-	-	65 000
13	Віконні блоки (для продажу)	шт.	25	3 000	75 000
14	Патент на винахід (виключне право)	шт.	1	100 000	100 000
15	Аванс підвітній особі (Іванову В. М.) на придбання матеріалів	-	-	-	10 000
16	Будівля складу матеріалів	шт.	1	250 000	250 000
17	Короткострокові державні облигації	шт.	10	10 000	100 000
18	Участь у статутному капіталі іншої організації (на довгостроковій основі)	-	-	-	50000
19	Оліфа	кг	24	60	1440
20	Наявні кошти в касі підприємства	-	-	-	9800
21	Ганчірки для обтирання машин	кг	3	20	60
22	Будівля гаража	шт.	1	120000	120000
23	Ліцензія на право використання ПЗ «1С Підприємство»	шт.	1	6000	6000
24	Заборгованість ПАТ «БудТрест» за віконні блоки	-	-	-	29000
25	Персональний комп'ютер	шт.	3	12000	36000

Завдання 1.4. Згрупувати господарські засоби підприємства на 31 грудня звітного фінансового року за джерелами їх утворення за формою, наведеною в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Господарські засоби підприємства за джерелами їх утворення

<i>Найменування розділів, видів і найменування господарських засобів</i>	<i>Сума, грн.</i>
Джерела власних коштів, у тому числі:	
Статутний капітал	
Додатковий капітал	
Резервний капітал	
Нерозподілений прибуток (збиток) минулих років	
Нерозподілений прибуток (збиток) звітного року	
Забезпечення наступних витрат і платежів	
Джерела залучених коштів, у тому числі:	
Довгострокові позики й кредити	
Короткострокові позики й кредити	
Кредиторська заборгованість, у тому числі:	
постачальники й підрядники	
заборгованість перед персоналом	
заборгованість із соціального страхування	
заборгованість перед бюджетом за податками і зборами	
інші кредитори	
Доходи майбутніх періодів	
Інші короткострокові зобов'язання	
Усього джерел коштів	

Вихідні дані. Джерела утворення господарських засобів підприємства на 31 грудня звітного фінансового року наведені в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Джерела утворення господарських засобів ТОВ «Мрія» на 1 січня

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування розділів, видів і найменування джерел коштів</i>	<i>Сума, грн.</i>
1	Нерозподілений прибуток минулих років	300 000
2	Заборгованість робітникам з оплати праці	200 000
3	Вартість дооцінки основних засобів	300 000
4	Резерв на виплату відпусток	200 000
5	Позика банку (терміном 10 місяців)	200 000
6	Заборгованість за будматеріали	310 000
7	Статутний капітал	2700000
8	Заборгованість з ПДВ	12 000
9	Резервний капітал	150 000
10	Емісійний дохід	35 000
11	Позика банку (терміном 16 місяців)	550 000
12	Сума орендної плати за шість місяців, оплачена лізингоотримувачем наперед	100 000
13	Заборгованість ПАТ «Лісоповал» за пиломатеріали	200 000

Завдання 1.5. Скласти баланс підприємства на 31.01.2019 р. за формою №1 фінансової звітності підприємства.

Вихідні дані – таблиці 1.1 і 1.3 даної теми.

БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	620		
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Завдання 1.6 – самостійна робота. Ознайомтесь із рис. 2.1. Розкрийте сутність методу бухгалтерського обліку, обираючи відповідні пари елементів методу.

Метод бухгалтерського обліку – це сукупність способів і прийомів, за допомогою яких відображається наявність та рух господарських засобів та джерел їх утворення

Рис. 1.1. Метод та елементи методу бухгалтерського обліку

Завдання 1.7 - самостійно. Якщо початкова валюта балансу становить 10000 грн., якою стане валюта балансу після виконання операцій:

Варіант 1:

сплачено постачальникам з поточного рахунку – 1200 грн.;

оприбутковано на склад матеріали від постачальників – 200 грн.;

одержано в касу з поточного рахунку – 2000 грн.;

Варіант 2:

сплачено постачальникам з поточного рахунку – 400 грн.;

оприбутковано на склад матеріали від постачальників – 680 грн.;
 одержано в касу з поточного рахунку – 250 грн.;

Розв'язання:

Завдання 1.8. На підставі наведеної інформації (табл. 1.5) відкрити схематично рахунки бухгалтерського обліку; рознести на рахунки зареєстровані в журналі господарські операції (табл. 1.6); вивести по всіх рахунках обороти та кінцеві залишки.

Таблиця 1.5

Сальдо синтетичних рахунків на 01.01.2020

Назва рахунку	Сума, грн.
<i>Основні засоби</i>	230000
<i>Знос основних засобів</i>	50000
<i>Виробничі запаси</i>	25000
<i>Виробництво (основне)</i>	14000
<i>Виробництво (допоміжне)</i>	12000
<i>Готова продукція</i>	4000
<i>Каса</i>	86000
<i>Поточний рахунок</i>	76000
<i>Дебіторська заборгованість</i>	44000
<i>Кредиторська заборгованість</i>	13000
<i>Статутний капітал</i>	250000
<i>Додатковий капітал</i>	6000
<i>Резервний капітал</i>	1000
<i>Поточні кредити банку</i>	7000
<i>Розрахунки з оплати праці (кредит)</i>	58000
<i>Розрахунки за страхуванням</i>	23000
<i>Розрахунки за податками і платежами</i>	12000
<i>Нерозподілені прибутки</i>	5000

Рахунки бухгалтерського обліку

Основні засоби		Знос основних засобів		Виробничі запаси	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

Готова продукція

Дебет	Кредит

Виробництво
(основне)

Дебет	Кредит

Виробництво
(допоміжне)

Дебет	Кредит

Готівка

Дебет	Кредит

Поточні рахунки в
національній валюті

Дебет	Кредит

Розрахунки з покупцями та замовниками

Дебет	Кредит

Статутний капітал

Дебет	Кредит

Додатковий капітал

Дебет	Кредит

Короткострокові
позики

Дебет	Кредит

Розрахунки за
заробітною платою

Дебет	Кредит

Розрахунки за
страхуванням

Дебет	Кредит

Розрахунки за
податками й
платежами

Дебет	Кредит

Резервний капітал

Дебет	Кредит

Прибуток
нерозподілений

Дебет	Кредит

Довгострокові
позики

Дебет	Кредит

Розрахунки з постачальниками
та підрядниками

Дебет	Кредит

Господарські операції за січень поточного фінансового року наведені нижче.

Таблиця 1.6

Господарські операції за січень

№ п/п	Документи й зміст операції	Сума, грн.
1	<i>Виписка з поточного рахунку в банку</i> З поточного рахунку постачальникові ПАТ «Лісоповал» перераховано за матеріали	20 000
2	<i>Видатковий касовий ордер № 2</i> Виданий з каси аванс на відрядження Абросимову М.П.	500
3	<i>Виписка з поточного рахунку в банку</i> Зарахована на поточний рахунок короткострокова позичка банку	120 000
4	<i>Прибутковий касовий ордер № 2</i> Надійшли гроші з поточного рахунку в касу підприємства по чеку №2 на заробітну плату	60 000
5	<i>Видатковий касовий ордер № 3</i> Видана з каси заробітна плата	58 000
6	<i>Прибутковий ордер складу № 2</i> Надійшли матеріали від ПАТ «Лісоповал»: Пиломатеріал необрізний 10 м ³	20 000
7	<i>Виписка з поточного рахунку в банку</i> Отримано довгострокову позику банку	200 000
8	<i>Виписка з поточного рахунку в банку</i> Перераховано банку в погашення короткострокової позики	30 000
9	<i>Виписка з поточного рахунку в банку</i> Перераховано в погашення заборгованості: бюджету по податках і зборах за розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	12 000 24 000

10	<i>Вимоги №№ 5-10</i> Відпущені зі складу у виробництво віконних блоків: Оліфа - 12 кг. Пиломатеріал необрізний - 5 м ³	720 10 000
11	<i>Довідка бухгалтерії</i> Відраховано нерозподілений прибуток минулих років у резервний капітал	5 000
12	<i>Накладна</i> Оприбутковано виготовлену готову продукцію	14000

Завдання 1.9. Скласти оборотну відомість на основі даних завдання 1.8 за наступною формою:

Таблиця 1.7

Оборотно-сальдова відомість за січень 20__ року

Номер і назва рахунку	Сальдо початкове		Обороти		Сальдо кінцеве	
	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
15.						
16.						
17.						
18.						
19.						
Всього:						

Завдання 2.4. – самостійна робота. Пояснити рівності, що виникають між відповідними парами колонок (2 і 3; 4 і 5; 6 і 7), використовуючи елементи методу бухгалтерського обліку:

Тема 2. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання

Завдання 2.1 – самостійна робота. Охарактеризувати основні засади організації бухгалтерського обліку на підприємстві:

Формування облікової політики підприємства;

Вибір форми бухгалтерського обліку як певної системи реєстрів, порядку і способу реєстрації фактів господарської діяльності;

Розробка системи і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку;

Встановлення правил документообороту;

Затвердження додаткової системи субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

Завдання 2.2 – самостійна робота. Ознайомитись із рис. 2.1. «Складові облікової політики» та вказати, якими нормативно-правовими актами регулюється їх застосування на підприємствах в Україні.

Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності

Рис. 2.1. Складові облікової політики підприємства

Завдання 2.3 – самостійна робота. Дати визначення: хронологічний, систематичний та комбінований запис в бухгалтерському обліку. Класифікація бухгалтерських документів. Види, системи та моделі обліку.

Тема 3. Фінансовий облік грошових коштів

Завдання 3.1. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку касові операції та розрахунки з підзвітними особами. Скласти прибутковий та видатковий касові ордери за операціями 14 та 12; авансовий звіт за операціями з підзвітною особою – Боднар В.В.

Головний бухгалтер – Іванова К.С., касир – студент.

Додаток 2

до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні
(пункт 25 розділу III)

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____		Типова форма № КО-1			
(найменування підприємства/установи/організації)					
Прибутковий касовий ордер № від "___" _____ 20__ року					
№ з/п	Кореспондуючий рахунок, субрах.	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	Примітки
1	2	3	4	5	6
Прийнято від _____ Підстава _____ _____ (прописом) Додаток _____ Головний бухгалтер Одержав касир					

Лінія відрізу

(підприємство, організація)
Квитанція до прибуткового касового ордера № _____ від "___" _____ 20__ року
Прийнято від _____
Підстава _____
Сума _____ _____ (прописом)
МП _____
Головний бухгалтер Касир

Таблиця 3.1

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Дт	Кт
1.	05.01	Отримано кошти з поточного рахунку в банку	10000,00		
2.		Видано під звіт	500,00		
3.		Отримано аванс від покупців	1500,00		
4.		Надійшла готівка як внесок до статутного капіталу	1800,00		
5.		Видано аванс постачальникам	1000,00		
6.		Отримано в касу виручку від реалізації	5000,00		

7.		Внесено платежі з відшкодування матеріального збитку	200,00		
8.	14.01	Отримано кошти від покупців	2200,00		
9.		Оплачено канцтовари для адміністративних потреб	520,00		
10.		Оприбутковано надлишки при інвентаризації каси	480,00		
11.	28.01	Оплачено векселі видані	1200,00		
12.		Видано під звіт	450,00		
13.		Виплачено заробітну плату	18000,00		
14.		Повернено невикористані надлишки підзвітних сум	100,00		

Додаток 3
до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні (пункт 26 розділу III)

Типова форма № КО-2

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____						
(найменування підприємства/установи/організації) _____						
Видатковий касовий ордер						
від "___" _____ 20__ року						
№ з/п	Номер документа	Дата складання	Кореспондуючий рахунок, субрах.	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення
1	2	3	4	5	6	7
Видати _____ (прізвище, ім'я, по батькові)						
Підстава: _____						
Сума _____ грн. __ коп. (словами)						
Додаток _____						
Керівник _____ Головний бухгалтер _____ (підпис, прізвище, ініціали) (підпис, прізвище, ініціали)						
Одержав: _____ грн. (словами)						
«___» _____ 20__ р. Підпис одержувача _____						
За _____ (найменування, номер, дата та місце видачі документа, що засвідчує особу одержувача)						
Видав касир _____ (підпис, прізвище, ініціали)						

Завдання 3.2. Відкрити журнал №1 (по кредиту рахунку «Готівка») та відомість до нього за січень поточного фінансового року за наведеною формою.

Журнал №1 за _____ 20__ р.									
№ п/п	Дата	Із кредиту рахунка 30 «Готівка» у дебет рахунків							Разом по кредиту
		№ __	№ __	№ __	№ __	№ __	№ __	№ __	
	...								
	Разом:								

Відомість 1.1 за _____ 20__ р.

Залишок на початок місяця <u>2320</u> грн. <u>00</u> коп.
--

№ п/п	Дата	Дебет рахунка 30 «Готівка» у кредит рахунків								Разом по дебету
		№ _	№ __	№ _	№ _	№ _	№ _	№ _	№ _	
	...									
	Разом									

Виконавець _____ Головний бухгалтер _____

Журнал-ордер закінчено _____
В головній книзі суми відображені _____

Залишок на кінець місяця _____ грн. __ коп.
--

Завдання 3.3. За господарськими операціями руху грошових коштів на поточному рахунку за січень вказати кореспонденцію рахунків.

Заповнити платіжне доручення за операцією №7, вихідні дані: код ТОВ «Мрія» - 26864315, банк – ПрАТ «Кредитпромбанк», рах. у банку – UA2532820912340000056789, одержувач – ТОВ «Україна-Інтернет», код – 61345678, банк – ПрАТ «Промінвестбанк», рах. в банку – UA2538003414320000098765; передплата за доступ до Інтернету.

Визначити залишок грошових коштів на поточному рахунку станом на 1 лютого. Відкрити журнал №1 (по кредиту рахунку «Рахунки в банках») та відомість до нього за січень поточного фінансового року за наведеною формою.

Таблиця 3.2

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
				Дт	Кт
1.	05.01	Зараховано виручку від реалізації продукції	20500,00		
2.		Повернено з каси	2350,00		
3.		Отримано аванс від покупців	10600,00		
4.		Надійшов внесок до статутного капіталу	18000,00		
5.		Отримано короткостроковий кредит банку	25000,00		
6.		Оплачено рахунки постачальника	12300,00		
7.		Здійснено передоплату (аванс)	1260,00		
8.	14.01	Видано в касу	18000,00		
9.		Перераховано платежі до бюджету (ПДВ)	7500,00		
10.		Перераховано ЄСВ	18000,00		
11.	28.01	Оплачено векселі видані	12000,00		
12.		Погашено короткостроковий кредит	15000,00		
13.		Зараховано виручку від реалізації продукції	21200,00		
14.		Зараховано виручку від продажу акцій понад номінальну вартість	1230,00		

[1] **ПЛАТІЖНЕ ДОРУЧЕННЯ** N [3] [2] 0410001

від " " _____ 20 р. Одержано банком
[4] " " [50] 20 р.
[5]

Платник [9]
Код [8]

Банк платника [11]	ДЕБЕТ рах. N [10]	СУМА [7]
-----------------------	----------------------	-------------

Отримувач [15]
Код [16]
Банк отримувача
[13]

КРЕДИТ рах. N [17]	
-----------------------	--

Сума словами [6]

Призначення платежу [18]

[19]

ДР [20]

М. П. Підписи [41]
[40]

Проведено банком
" " [51] 20 р.
Підпис банку

Журнал №1 за _____ 20__р.

№ п/п	Дата	Із кредиту рахунка 31 «Рахунки в банках» у дебет рахунків							Разом по кредиту
		№__	№__	№__	№__	№__	№__	№__	
	...								
	Разом:								

Відомість 1.2 за _____ 20__ р.								Залишок на початок місяця 12100 грн. 00коп.	
№ п/ п	Дата	Дебет рахунка 31 «Рахунки в банках» у кредит рахунків							Разом по дебету
		№__	№__	№__	№__	№__	№__	№__	
	...								
	Разом								
Виконавець _____ Головний бухгалтер _____								Залишок на кінець місяця _____ грн. __ коп.	
Журнал-ордер закінчено _____ В головній книзі суми відображені _____									

Тема 4. Облік розрахунків з дебіторами

Завдання 4.1. По господарським операціям розрахунків з покупцями та замовниками за січень вказати кореспонденцію рахунків.

Заповнити рахунок-фактуру за операцією № 1, вихідні дані: постачальник - ТзОВ «Мрія», ЄДРПОУ - 26864315, р/р UA25260081889911346789045678 в АКБ «Кредитпромбанк» м.Кам.-Под. Одержувач – ПАТ «Житомирдрев», адреса: м.Житомир, вул. Ковпака, 2. Товар – вікно Class – 20 шт., кутик пластиковий – 20 компл.

Заповнити журнал №3 (по кредиту рахунку 36) та відомість 3.1 за січень поточного фінансового року за наведеною формою.

Таблиця 4.1

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
				Дт	Кт
1.	05.01	Відображено дохід від реалізації вікон ПАТ «Житомирдрев»	48000,00		
2.		Відображено податкове зобов'язання з ПДВ по відвантаженій продукції			
3.		Відвантажено продукцію магазину №5	18000,00		
4.		Відображено податкове зобов'язання з ПДВ по відвантаженій продукції			
5.		Одержано вексель від магазину №5			
6.	14.01	Отримано оплату від ПАТ «Житомирдрев»	46000,00		
7.		Надано підприємству «Інвайт» послуги з перевезення	42000,00		
8.		ПДВ (за послуги перевезення)			
9.		Надійшла передплата від покупця ТзОВ «Весна» за товари	40000,00		
10.		Відвантажено вікна ПАТ «Житомирдрев»	12000,00		
11.		Відображено податкове зобов'язання з ПДВ по відвантаженій продукції	2000,00		
12.	28.01	Отримано від підприємства «Інвайт» оплату за послуги	42000,00		
13.		Отримано оплату від ПАТ «Житомирдрев»	12000,00		
14.		Відвантажено товари ТзОВ «Весна»	40000,00		
15.		ПДВ (за товари)			
16.		Відображено суму отриманого авансу, зараховану при пред'явленні ТзОВ «Весна» рахунку	40000,00		

Постачальник: _____ адреса _____ рах. № _____ в _____ МФО _____ ЄДРПОУ _____ Тел./ф _____	РАХУНОК-ФАКТУРА № _____ від «____» _____ 20__ р.
--	---

Платник

Доповнення

№ п/п	Найменування	Од. виміру	Кількість	Ціна	Сума
Всього					
Податок на додану вартість (ПДВ)					
Загальна сума з ПДВ					
Загальна сума, що підлягає оплаті _____					
_____ грн. _____ коп.					
Директор _____			Гол. бухгалтер: _____		

Журнал №3 за _____ 20__ р.

№ п/п	Дата	Покупець	Із кредиту рахунку 361 у дебет рахунків						Разом по кредиту
			№	№	№	№	№	№	
		Разом:							

Завдання 4.2. Згідно з наказом по ТОВ «Омега» (м. Кам'янець-Подільський) до м. Львів відряджено працівника для виконання виробничого завдання. З каси підприємства йому видано аванс у сумі 400 грн. Після прибуття з відрядження співробітник подав посвідчення про відрядження (даний документ не є обов'язковим, але може бути запровадженим на підприємстві) з позначками приймаючої сторони та звіт про використання коштів, виданих у підзвіт та на відрядження.

На посвідченні про відрядження є позначки сторони, що відправляє, і сторони, що приймає: вибув з м. Кам'янець-Подільський – 08.01.2020 р., прибув до Львова – 09.01.2020 р., вибув зі Львова – 11.01.2020 р., прибув до м. Кам'янець-Подільський – 12.01.2020р.

Згідно з даними звіту про використання коштів, виданих у підзвіт та на відрядження і доданими підтверджуючими документами, вартість залізничних квитків становить 490 грн (у тому числі ПДВ – 81,66 грн), вартість проживання у готелі – 520 грн (у тому числі ПДВ – 86,66 грн). У готельних рахунках зазначено вартість двох сніданків.

Необхідно: відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку.

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Первинний документ	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дебет	Кредит
1		Видано аванс на відрядження			
2		Затверджено звіт про використання коштів, виданих у підзвіт та на відрядження			
3		Списано витрати на відрядження на фінансовий результат			
4		Відображена сума податкового кредиту з ПДВ за проживання у готелі			
5		Відшкодовано працівнику витрати на відрядження			

Завдання 4.3 – самостійно.

01.03.2000 р. підприємством «Промінь» було реалізовано товарів на суму 4200 грн на умовах комерційного (товарного) кредиту й отримано вексель на суму 4680 грн терміном на 2 місяці. Плата за відстрочення платежу становить 400 грн, крім того, сума ПДВ, включена до вартості векселя, – 80 грн. 30.04.2000 р. вексель було погашено.

Якими записами у бухгалтерському обліку підприємства «Промінь» ці події будуть відображені?

Розв'язання.

Тема 5. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів

Завдання 5.1. Використовуючи субрахунки рахунку 10 «Основні засоби» відобразити в бух обліку наступні господарські операції (табл. 5.1).

Методика виконання. Основні засоби відображаються по дебету рах.10 в момент їх надходження на підприємство, але лише у випадку, якщо об'єкт основний засіб:

не потребує монтажу;

вводиться в експлуатацію відразу ж після надходження на підприємство.

Якщо об'єкт основних засобів не відповідає цим вимогам, тоді для відображення надходження основних засобів використовується рах.15 «Капітальні інвестиції».

Таблиця 5.1

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Отримано та введено в експлуатацію попередньо оплачений інвентар, що не потребує монтажу		
2	Отримано від підзвітної особи та введено в експлуатацію транспортний засіб, що не потребує монтажу		
3	Отримано та введено в експлуатацію попередньо оплачені багаторічні насадження як відшкодування заподіяного збитку		
4	Введено в експлуатацію земельну ділянку, отриману від члена кредитної спілки в погашення позички		
5	Введено в експлуатацію споруду, що не потребує монтажу, яку повернуто зі спільної діяльності		
6	Введено в експлуатацію обладнання, що не потребує монтажу, отримане як пайовий внесок від членів споживчого товариства		

Завдання 5.2. Відобразити бухгалтерськими проведеннями купівлю основних засобів виробничого характеру залежно від терміну оплати (таблиця 5.2).

Таблиця 5.2

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Перша подія – отримання обладнання				
1	Отримано обладнання від постачальника			20000
2	Відображено суму податкового кредиту			
3	Відображено отримання транспортних, посередницьких, страхових послуг, пов'язаних з придбанням обладнання			1500
4	Відображено суму податкового кредиту			
5	Відображено витрати на заробітну плату працівникам, що монтують обладнання			200
6	Відображено нарахування на заробітну плату			
7	Введення обладнання в експлуатацію			
8	Перераховано оплату постачальнику			24000
9	Відображено оплату послуг			1800
Перша подія – оплата обладнання				
1	Перераховано аванс постачальнику			
2	Відображено виникнення податкового кредиту по ПДВ			
3	Отримано обладнання від постачальника			
4	Відображено суму податкового кредиту			
5	Відображено отримання транспортних, посередницьких, страхових послуг, пов'язаних з придбанням обладнання			
6	Відображено суму податкового кредиту			
7	Відображено витрати на заробітну плату працівникам, що монтують обладнання			
8	Відображено нарахування на зарплату			
9	Введення обладнання в експлуатацію			
10	Здійснено оплату послуг			1800
11	Відображено взаємозалік заборгованостей			24000

Завдання 5.3. Відобразити бухгалтерськими проведеннями вибуття основних засобів внаслідок реалізації (табл. 5.3).

Таблиця 5.3

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
РЕАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ				
<i>Варіант коли договірна вартість реалізації об'єкту перевищує його балансову вартість</i>				
<p>Підприємство продає об'єкт основних засобів у червні поточного року. Залишкова вартість на 01.06 становить 32000 грн (первісна – 40000 грн; сума накопиченого зносу – 8000 грн). Щомісячна сума амортизації – 500 грн. Договірна вартість реалізації об'єкту становить 40000 грн. у т.ч. ПДВ.</p>				
1	Нарахований знос за травень			
2	Переведено об'єкт ОЗ до складу активів, призначених для продажу			
3	Списаний накопичений знос ОЗ			
4	Відображена передача об'єкта новому власнику			
5	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			
6	Списана собівартість переданого активу			
7	Отримано оплату			
8	Списано доходи від реалізації об'єкту ОЗ на фінансові результати			
9	Списано витрати від реалізації об'єкту ОЗ на фінансові результати			
<i>Варіант коли балансова вартість об'єкту перевищує договірну вартість реалізації</i>				
<p>Підприємство продає об'єкт основних засобів у червні поточного року. Залишкова вартість на 01.06 становить 32000 грн (первісна – 40000 грн; сума накопиченого зносу – 8000 грн). Щомісячна сума амортизації – 500 грн. Договірна вартість реалізації об'єкту становить 24000 грн. у т.ч. ПДВ.</p>				
1	Нарахований знос за травень			
2	Переведено об'єкт ОЗ до складу активів, призначених для продажу			
3	Списаний накопичений знос ОЗ			

4	Відображена передача об'єкта новому власнику			
5	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ за договірною вартістю			
6	Відображено донарахування податкового зобов'язання з ПДВ на суму перевищення балансової вартості на початок періоду договірної вартості			
7	Списана собівартість переданого активу			
8	Отримано оплату			
9	Списано доходи від реалізації об'єкту ОЗ на фінансові результати			
10	Списано витрати від реалізації об'єкту ОЗ на фінансові результати			

ЛІКВІДАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Підприємство списує об'єкт основних засобів у зв'язку з поломкою, яка унеможливує його подальше використання, що підтверджує висновок експертної комісії. Витрати на ліквідацію — 100 грн. (зарплата з нарахуваннями).

Про об'єкт основних засобів, що ліквідується, є такі дані:

- первісна вартість — 9000 грн.;
- ліквідаційна вартість — 400 грн.;
- вартість, що амортизується, — 8600 грн.;
- сума нарахованої амортизації — 6000 грн.

Факт ліквідації зафіксований в Акті списання основних засобів (форма № ОЗ-3), який разом із висновком експертної комісії наданий органу ДПСУ.

У результаті ліквідації за рішенням комісії підприємства оприбутковано запасні частини, вартість яких визначена на рівні 900 грн.

Запасні частини реалізовані покупцеві за 1200 грн. (у тому числі ПДВ).

1	Списано суму нарахованого зносу об'єкта ОЗ, що ліквідується			
2	Списано залишкову вартість об'єкта ОЗ, що ліквідується			
3	Відображено оплату праці майстра з ліквідації			
4	Відображено ЄСВ нарахований на заробітну плату майстра з ліквідації			
5	Віднесено на фінансовий результат витрати, пов'язані зі списанням об'єкта ОЗ			
6	Оприбутковано товарно-матеріальні			

	цінності, що залишилися після ліквідації об'єкта ОЗ, придатні для подальшого використання			
7	Віднесено на фінансовий результат дохід у зв'язку з надходженням товарно-матеріальних цінностей			
8	Відвантажено покупцю товарно-матеріальні цінності, що залишилися після ліквідації об'єкта основних засобів			
9	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ у складі вартості відвантажених покупцеві товарно-матеріальних цінностей			
10	Списано собівартість реалізованих товарно-матеріальних цінностей			
11	Надійшли від покупця кошти в оплату реалізованих товарно-матеріальних цінностей			
12	Віднесено на фінансовий результат дохід від реалізації товарно-матеріальних цінностей			
13	Віднесено на фінансовий результат собівартість реалізованих товарно-матеріальних цінностей			

Завдання 5.4 – самостійно. Здійснити нарахування амортизації ОЗ, використовуючи наступні методи:

- А) прямолінійний метод;
- Б) метод зменшення залишкової вартості;
- В) метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- Г) кумулятивний метод;
- Д) виробничий метод.

Вихідні дані для розрахунків за допомогою методів А,Б,В і Г:

первісна вартість об'єкта ОЗ – 50000 грн., ліквідаційна вартість – 2000 грн.
Термін використання об'єкта ОЗ – 8 років.

Вихідні дані для розрахунків за допомогою методу Д:

первісна вартість об'єкта ОЗ – 50000 грн., ліквідаційна вартість – 2000 грн.
Загальний обсяг виготовленої продукції 250000 одиниць. У березні виготовлено 3500 одиниць.

Вихідні дані для розрахунків за допомогою методу Е:

залишкова вартість об'єкта ОЗ першої групи станом на 1 січня звітного року – 50000 грн.

Результати розрахунків занести у таблиці за формою:

Таблиця 5.4

Рік	Норма амортизації, %		Залишкова вартість на початок періоду, грн.		Сума нарахованої амортизації, грн.	
	А	Б	А	Б	А	Б
1-й						
2-й						
3-й						
4-й						
5-й						
6-й						
7-й						
8-й						
Σ	*	*				

Рік	Норма амортизації, %		Залишкова вартість на початок періоду, грн.		Сума нарахованої амортизації, грн.	
	В	Г	В	Г	В	Г
1-й						
2-й						
3-й						
4-й						
5-й						
6-й						
7-й						
8-й						
Σ	*	*				

Методика виконання.

При застосуванні *прямолінійного методу* річна сума амортизації визначається діленням вартості, що амортизується на очікуваний період часу використання об'єкта ОЗ. Річна сума амортизації визначається за формулою:

$$AB = (Pв - Лв) / T; \quad (5.1)$$

Норма амортизації:

$$Ha = 100\% / T, \quad (5.2)$$

де АВ – річна сума амортизаційних відрахувань;

Пв – первісна вартість;

Лв – ліквідаційна вартість;

T – термін корисного використання об'єкта;

Ha – норма амортизаційних відрахувань.

При застосуванні *методу зменшення залишкової вартості* річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми

амортизації. Залишкова вартість – це різниця між первісною вартістю та сумою нарахованого зносу у попередніх періодах.

Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результатом від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість.

При застосуванні *методу прискореного зменшення залишкової вартості* річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного періоду або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації обчислюється виходячи із строку корисного використання об'єкта і подвоюється. Сума амортизації останнього року корисного використання об'єкта повинна бути такою, щоб його залишкова вартість на кінець останнього року експлуатації дорівнювала його ліквідаційній вартості.

При використанні *кумулятивного методу* річна сума амортизації визначається як добуток вартості, що амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Останній розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця очікуваного строку використання об'єкта ОЗ, на суму числа років його корисного використання:

$$AB = (Пв - Лв) \times K; \quad K = T_k / \Sigma T \quad (5.3)$$

При застосуванні *виробничого методу* місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Остання обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта ОЗ:

$$Ba = (Пв - Лв) / O. \quad (5.4)$$

Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації.

Таблиця 5.5

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 — земельні ділянки	—
група 2 — капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 — будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 — машини та обладнання	5
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на	2

придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	
група 5 — транспортні засоби	5
група 6 — інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 — тварини	6
група 8 — багаторічні насадження	10
група 9 — інші основні засоби	12
група 10 — бібліотечні фонди	—
група 11 — малоцінні необоротні матеріальні активи	—
група 12 — тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 — природні ресурси	—
група 14 — інвентарна тара	6
група 15 — предмети прокату	5
група 16 — довгострокові біологічні активи	7

Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом таких строків:

Таблиця 5.6

Групи	Строк дії права користування
група 1 — права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище);	відповідно до правовстановлюючого документа
група 2 — права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою, відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);	відповідно до правовстановлюючого документа
група 3 — права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;	відповідно до правовстановлюючого документа
група 4 — права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, комерційні таємниці, в тому числі ноу-хау, захист	відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 5 років

від недобросовісної конкуренції тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;	
група 5 — авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, програми для електронно-обчислювальних машин, компіляції даних (бази даних), фонограми, відеограми, передачі (програми) організації мовлення тощо) крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті;	відповідно до правовстановлюючого документа, але не менш як 2 роки
група 6 — інші нематеріальні активи (право на ведення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо)	відповідно до правовстановлюючого документа

Амортизація об'єктів груп 9, 12, 14, 15, визначених у табл.5.5, нараховується за прямолінійним або виробничим методами.

Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів може нараховуватися за рішенням платника податків у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50 відсотків його вартості, яка амортизується, та решта 50 відсотків вартості, яка амортизується, у місяці їх вилучення з активів (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активом або в першому місяці використання об'єкта в розмірі 100 відсотків його вартості.

На основні засоби груп 1 та 13 амортизація не нараховується.

Суми амортизаційних відрахувань не підлягають вилученню до бюджету, а також не можуть бути базою для нарахування будь-яких податків та зборів.

Нарахування амортизації в цілях оподаткування здійснюється підприємством за методом, визначеним наказом про облікову політику з метою складання фінансової звітності, та може переглядатися в разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод від його використання.

Нарахування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації.

Розв'язання:

Метод Д:

метод Е: _____

Завдання 5.5. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку знос основних засобів:

Таблиця 5.7

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Введення в експлуатацію обладнання			15000
2	Нарахування амортизації обладнання протягом терміну його експлуатації			9000
3	Списання раніше нарахованого зносу на зменшення первісної вартості при вибутті обладнання			9000
4	Списана залишкова вартість реалізованого обладнання			

Завдання 5.6. Ознайомитись з регістром синтетичного обліку основних засобів та інших необоротних активів – Журналом 4, особливостями його заповнення.

Підприємство, організація

ЖУРНАЛ 4 за _____ **20** __ р.

за кредитом рахунків 10 "Основні засоби", 11 "Інші необоротні матеріальні активи", 12 "Нематеріальні активи", 13 "Знос необоротних активів", 14 "Довгострокові фінансові інвестиції", 15 "Капітальні інвестиції", 18 "Інші необоротні активи", 19 "Негативний гудвіл", 35 "Поточні фінансові інвестиції"

I. З кредиту рахунків 10, 11, 12, 13, 19 в дебет рахунків

№ пор.	Дебет рахунків	Кредит рахунків					Усього
		10 "Основні засоби"	11 "Інші НМА"	12 "Нематеріальні активи"	13 "Знос необоротних активів"	19 "Негативний гудвіл"	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	13 "Знос необоротних активів"				x	x	
2	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"	x	x	x	x		
3	15 "Капітальні інвестиції"	x	x	x		x	
4	23 "Виробництво"	x	x	x		x	

5	37 "Розрахунки з різними дебіторами"			x	x		
6	39 "Витрати майбутніх періодів"	x		x		x	
7	42 "Додатковий капітал"					x	
8	68 "Розрахунки за іншими операціями"	x	x	x	x		
9	83 "Амортизація"	x	x	x		x	
10	84 "Інші операційні витрати"				x	x	
11	85 "Інші затрати"				x	x	
12	91 "Загальновиробничі витрати"	x	x	x		x	
13	92 "Адміністративні витрати"	x	x	x		x	
14	93 "Витрати на збут"	x	x	x		x	
15	94 "Інші витрати операційної діяльності"					x	
16	97 "Інші витрати"					x	
17							
18	Усього						
19	Відмітки						

II. З кредиту рахунків 14, 15, 18, 35 в дебет рахунків

№ пор.	Дебет рахунків	Кредит рахунків				Усього
		14 "Довгострокові фінансові інвестиції"	15 "Капітальні інвестиції"	18 "Інші необоротні активи"	35 "Поточні фінансові інвестиції"	
1	2	3	4	5	6	7
1	10 "Основні засоби"	x		x	x	
2	11 "Інші необоротні матеріальні активи"	x		x	x	
3	12 "Нематеріальні активи"			x	x	
4	14 "Довгострокові фінансові інвестиції"		x			

5	18 "Інші необоротні активи"	x	x	x		
6	28 "Товари"	x		x	x	
7	30 "Готівка"			x	x	
8	31 "Рахунки в банках"					
9	35 "Поточні фінансові інвестиції"		x		x	
10	37 "Розрахунки з різними дебіторами"			x	x	
11	42 "Додатковий капітал"			x		
12	48 "Цільове фінансування і цільові надходження"	x		x	x	
13	50 "Довгострокові позики"			x	x	
14	60 "Короткострокові позики"			x	x	
15	64 "Розрахунки за податками й платежами"	x		x	x	
16	68 "Розрахунки за іншими операціями"		x	x	x	
17	84 "Інші операційні витрати"	x		x	x	
18	85 "Інші затрати"					
19	96 "Втрати від участі в капіталі"		x	x	x	
20	97 "Інші витрати"					
21						
23	Усього					
23	Відмітки					

ЖУРНАЛ ЗАКІНЧЕНО "___"

Виконавець _____

_____ 20__ р.

(підпис)

У Головній книзі суми оборотів відображено

Головний бухгалтер _____

"___" _____ 20__ р.

(підпис)

Тема 6. Облік запасів

Завдання 6.1. Відобразити у бухгалтерському обліку придбання запасів у постачальників (таблиця 6.1). Заповнити довіреність для отримання матеріалів за операцією №3.

Вихідні дані: підприємство ТзОВ «Мрія» придбало матеріали на суму 15000 грн. (у тому числі ПДВ – 2500 грн.). Витрати на транспортування матеріалів становили 3000 грн. (в тому числі ПДВ – 500 грн.).

Таблиця 6.1

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Перша подія – оплата				
1	Здійснено оплату матеріалів			15000
2	Відображено податковий кредит щодо ПДВ			
3	Оприбутковано матеріали			12500
4	Списано суму раніше нарахованого податкового кредиту			
5	Відображено взаємне зарахування заборгованостей			15000
6	Оплачено витрати на транспортування матеріалів			
7	Відображено податковий кредит щодо ПДВ по транспортних витратах			
8	Витрати на транспортування включено до первісної вартості матеріалів			2500
9	Списано суму раніше нарахованого податкового кредиту щодо ПДВ			
10	Відображено взаємне зарахування заборгованостей, пов'язане з транспортуванням матеріалів			3000
Перша подія – оприбуткування запасів				
1	Оприбутковано матеріали			12500
2	Відображено податковий кредит			
3	Оплачено раніше отримані матеріали			
4	Витрати на транспортування включено до первісної вартості матеріалів			
5	Відображено податковий кредит щодо ПДВ по транспортних витратах			
6	Оплачено послуги за транспортування			3000

підприємство-одержувач і його адреса _____ ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____ підприємство-платник і його адреса _____ рах. _____ МФО _____ найменування банку _____	Типова форма №М-2 Довіреність дійсна до _____ 20__ р.		
ДОВІРЕНІСТЬ № _____ Дата видачі _____ 200__ р.			
Видано _____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)			
Документ, що засвідчує особу _____ Серія _____ № _____ від _____ 200__ р. Виданий _____ (ким виданий документ)			
на отримання від _____ (найменування організації постачальника)			
цінностей за _____ (№ і дата наряду)			
Зворотний бік форми № М-2			
Перелік цінностей, які належить отримати:			
№ п/п	Найменування цінностей	Одиниця виміру	Кількість (прописом)
Підпис _____ засвідчую (зразок підпису особи, що одержала довіреність)			
Керівник підприємства _____ Головний бухгалтер _____ Місце печатки _____			

Завдання 6.2. Визначити за методами FIFO, LIFO та середньозваженої собівартість відпущених у виробництво запасів і облікову вартість залишку на кінець звітного періоду при використанні періодичної системи обліку (таблиця 6.2). Відобразити у бухгалтерському обліку господарські операції (таблиця 6.3).

Вихідні дані: На 1 січня у підприємства в залишку значилося 70 листів шиферу вартістю 70 грн. за 1 шт. на суму 4900,00 грн. Підприємство протягом місяця придбало ще декілька партій шиферу за такими цінами і в такій послідовності:

- 3 січня – 90 шт. по 70,05 грн. = 6304,5 грн. (ПДВ – 1260,9 грн.);
 - 10 січня – 100 шт. по 70,12 грн. = 7012,0 грн. (ПДВ – 1402,4 грн.);
 - 18 січня – 80 шт. по 70,2 грн. = 5616,0 грн. (ПДВ – 1123,2 грн.).
- У цьому ж періоді було відпущено у виробництво 180 шт., з них:
- 12 січня – 100 шт.;
 - 20 січня – 80 шт.

Методика виконання.

Використання методу FIFO ґрунтується на припущенні, що одиниці запасів, котрі були придбані першими, першими і вибувають. Отже, вартість запасів на кінець звітного періоду відображається фактично за вартістю запасів останніх за часом придбань. Перевагою застосування методу FIFO є його простота, а також відображення в балансі суми запасів, яка приблизно збігається з їх ринковою вартістю; недоліком є невинуватене завищення прибутку (при зростанні цін).

Використання методу LIFO базується на припущенні, що виробничі запаси відпускаються у виробництво в послідовності, зворотній їх надходженню на підприємство (зарахуванню в бухгалтерському обліку), тобто запаси, що відпускаються у виробництво, оцінюються за собівартістю останніх за часом надходження запасів. При цьому вартість залишку запасів на кінець звітного періоду визначається за собівартістю перших за часом одержання запасів. Метод LIFO використовують переважно в умовах прогресуючої інфляції. Якщо врахувати, що запаси повинні відобразитися на балансі за найменшою з двох вартостей: за первісною або за чистою вартістю реалізації, що потребує постійних переоцінок, то застосування методу LIFO дозволяє уникати їх.

Суть методу середньозваженої собівартості полягає в тому, що при різних цінах на однакові запаси визначається їх середня ціна, за якою потім списується собівартість запасів у виробництво. При цьому визначають суму кількості одиниць запасів на початок звітного періоду та їх вартість і суму одиниць запасів, придбаних протягом звітного періоду, та їх вартість. Далі сума добутоків кількості таких запасів та їх вартостей ділиться на кількість запасів, що в результаті дає нам середньозважену собівартість одиниці запасу на кінець періоду.

Розв'язання:

Надходження _____

Видаток: _____

FIFO _____

LIFO _____

Середньозважена собівартість _____

Таблиця 6.2

Показники	шт.	FIFO	LIFO	Середньозважена собівартість
Залишок на поч. місяця	70			
Надходження	270			
Видаток	180			
Залишок на кін. місяця	160			

Таблиця 6.3

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Кількість	Сума, грн.
		Дт	Кт		
1	Залишок шиферу на початок звітної періоду			70	
2	Відображено надходження шиферу протягом звітної періоду			270	
3	Відображено суму податко-вого кредиту щодо ПДВ по шиферу, що надійшов			270	
4	Відображено списання шиферу у виробництво за методом FIFO (LIFO)			180 (.....)
5	Залишок шиферу на кінець звітної періоду			160 (.....)

Завдання 6.3. Визначити суму транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ), яка підлягає списанню в кінці місяця за середнім відсотком.

Вихідні дані: на підприємстві станом на 01.01.20 р. за даними бухгалтерського обліку залишки запасів склали 42000 грн., залишки несписаних ТЗВ – 160 грн. Протягом звітної місяця надійшли запаси на суму 100000 грн., ТЗВ склали 400 грн. Відповідно до виробничого звіту керівника цеху було списано у виробництво запасів на суму 120000 грн., відповідно сума ТЗВ, яку належить списати на витрати виробництва, визначається пропорційно витратам запасів. Розрахунок ТЗВ навести в таблиці 6.4. Одержані дані на кінець місяця переносяться як початкове сальдо на початок наступного місяця, грн.

Середній відсоток ТЗВ визначається за формулою:

$$\% \text{ ТЗВ} = (\text{З тзв поч.} + \text{ДО тзв}) / (\text{З}_{20 \text{ поч.}} + \text{ДО}_{20}), \quad (6.1)$$

де *З тзв поч.* – залишки ТЗВ на початок місяця,

ДО тзв – дебетовий оборот (надходження) ТЗВ протягом місяця,

З_{20 поч.} – залишки запасів на початок місяця,

ДО₂₀ - дебетовий оборот (надходження) запасів протягом місяця.

Таблиця 6.4

Період	Залишок ТЗВ на поч.місяця	Збільшення ТЗВ за місяць	Разом ТЗВ за місяць (гр.2+гр.3)	Залишок запасів на початок місяця	Надходження запасів за місяць
1	2	3	4	5	6
Січень					
Лютий					
Березень					
І т.д.					

Продовження таблиці 6.4

Разом запасів за місяць (гр.5+гр.6)	Відсоток ТЗВ (гр.4:гр.7 *100%)	Вартість запасів, списаних у виробництво	Сума ТЗВ, що підлягає списанню на виробництво (гр.9*гр.8)	Залишок запасів на кінець місяця (гр.7-гр.9)	Залишок ТЗВ на кінець місяця (гр.4-гр.10)
7	8	9	10	11	12
Січень					
Лютий					
Березень					
І т.д.					

Завдання 6.4.

Заповнити Прибутковий ордер (ф. №М-4) за зразком, поданим нижче.

Розглянути особливості та вимоги щодо заповнення основних реквізитів первинного документа.

Тема 7. Облік витрат виробництва

Завдання 7.1. Розглянути схему відображення на рахунках процесів заготівлі, виробництва та реалізації – навести кореспонденцію рахунків та визначити фінансовий результат.

Таблиця 7.1

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
				Дт	Кт
1.	08.01	Отримано матеріали від постачальника ПрАТ «Агропостач»	3000		
2.	10.01	Передано у виробництво матеріали			
3.	25.01	Нараховано заробітну плату виробничому персоналу	1500		
4.	25.01	Нараховано ЄСВ			
5.	25.01	Нараховано амортизацію необоротних активів	1000		
6.	26.01	Списано витрати на відрядження (пов'язані з виробництвом)	100		
7.	26.01	Передано на склад із виробництва готову продукцію			
8.	26.01	Оплачено рахунок постачальника	3000		
9.	27.01	Відвантажено продукцію	7000		
10.	27.01	Відображено дохід від реалізації і заборгованість покупця	9000		
11.	30.01	Надійшла оплата від покупців	9000		
12.		Списано на фінансовий результат у кінці звітнього періоду: дохід собівартість			

Поточні рахунки в нац.
валюті

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Виробництво

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Готова продукція					
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
				791	
Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

Завдання 7.2. На основі наведеної кореспонденції рахунків сформулювати зміст господарських операцій.

- 1) Дт 23 – Кт 20 – _____
- 2) Дт 91 – Кт 66 – _____
- 3) Дт 23 – Кт 91 – _____
- 4) Дт 26 – Кт 23 – _____
- 5) Дт 661 – Кт 64 – _____
- 6) Дт 301 – Кт 311 - _____
- 7) Дт 331 – Кт 311 - _____
- 8) Дт 301 – Кт 68 - _____
- 9) Дт 301 – Кт 51 - _____
- 10) Дт 301 – Кт 40 - _____

Завдання 7.3 - самостійно. Розглянути схему синтетичного обліку витрат на виробництво та заповнити необхідні елементи.

91 «Загальновиробничі витрати»		23 «Виробництво»		26 «Готова продукція»	
Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
Витрати з утримання та експлуатації обладнання та при-міщень, інші цехові витрати	Розподілені загально-виробничі витрати	С-до на поч. місяця – незавершене в-во	Фактична собівартість готової продукції	→	
		Прямі витрати: - - -	Фактична собівартість робіт, послуг, реалізованих на сторону	→	90 «Собівартість реалізації»
			Зворотні відходи	→	209 «Інші матеріали»
		Втрати від браку	Собівартість браку у виробництві	→	24 «Брак у виробництві»
		С-до на кін. місяця – незавершене в-во			

Завдання 7.4. Розглянути порядок відображення на рахунку 23 витрат основного виробництва; вказати кореспонденцію бухгалтерських рахунків по нижченаведених госп. операціях; по операціях №3 і №5 провести розрахунок сум, вказати порядок їх визначення і облікові реєстри, в яких повинні знаходити своє відображення дані операції.

Вихідні дані:

1. Відпущені і витрачені на виробництво продукції матеріали - 12000,00
2. Нарахована з/п робітникам за виробництво продукції - 18400,00
3. Проведено нарахування ЄСВ від нарахованої з/п робітників основного в-ва (див. операцію №2)

4. Прийнято до уваги платіжну вимогу контори енергозбуту за електроенергію, спожиту для потреб виробництва - 780,00

5. Надійшла на склад готова продукція і оприбуткована по фактичній собівартості. Собівартість готової продукції визначається при відсутності незавершеного виробництва на початок і кінець місяця.

Розв'язання:

Дт ___ – Кт ___ - _____, ___ грн. - матеріальний звіт, лімітні картки

Дт ___ – Кт ___ - _____, ___ грн. - табл. №5 і №1, розрахункова відомість

Дт ___ – Кт ___ - _____, ___ грн. -

Дт ___ – Кт ___ - _____, ___ грн. - журнал №5 і платіжна вимога

Дт ___ – Кт ___ - _____, ___ грн. - собівартість готової продукції
визначаємо по даних рахунку ___.

Так як незавершеного в-ва на початок місяця нема, то сума дорівнює сумі затрат на виготовлення продукції.

23	
Дебет	Кредит

Завдання 7.5. На підприємстві встановлено базу розподілу за нормальної потужності 20000 машино-годин. Загальновиробничі витрати за нормальної потужності складають 120000 грн., у тому числі змінні – 80000 грн., постійні – 40000 грн. Реальні дані щодо бази розподілу за фактичної потужності, щодо фактичних загальновиробничих витрат (у тому числі змінних) наведені у таблиці 7.2.

Враховуючи ці умови, необхідно розділити постійні загальновиробничі витрати на розподілені та нерозподілені.

Таблиця 7.2

Приклад розподілу загальновиробничих витрат*

№ з/п	Показник	Загалом	На одиницю бази розподілу	Віднесення загальновиробничих витрат до (грн.):	
			(1 машино-година)	витрат на виробництво продукції	собівартості реалізованої продукції
				(рах. 23)	(рах. 90)
1	База розподілу за нормальної	20000	X	X	X

	потужності, машино-години				
2	Загальновиробничі витрати за нормальної потужності (грн.), у тому числі:	120000			
2.1	змінні (ряд. 2.1 гр. 4 = ряд. 2.1 гр. 3 : ряд. 1 гр. 3)	80000	4	X	X
2.2	постійні (ряд. 2.2 гр. 4 = ряд. 2.2 гр. 3 : ряд. 1 гр. 3)	40000	2	X	X
3	База розподілу за фактичної потужності у звітному періоді, машино-години	16000	x	x	x
4	Фактичні загальновиробничі витрати (грн.), у тому числі:	126000			
4.1.1	змінні	86000	X	86000	X
4.1.2	постійні (ряд. 4 гр. 3 – ряд. 4.1.1 гр. 3), у тому числі:	40000	X	X	X
4.1.2А	постійні розподілені (ряд. 3 гр. 3 · ряд. 2.2 гр. 4, тобто 16000 машино-годин · 2 грн. = 32000 грн.)	32000	X	32000	X
4.1.2Б	постійні нерозподілені (ряд. 4.1.2 гр. 3 – ряд. 4.1.2А гр. 3)	8000	X	X	8000
* За основу взято додаток 1 до П(С)БО16.					

За даними таблиці 7.2 складемо таблицю 7.3, в якій узагальнимо інформацію щодо розподілу витрат виробництва.

Таблиця 7.3

Розподіл витрат виробництва

№ з/п	Витрати	Звітний період, грн.
1	Прямі виробничі витрати (сума умовна)	400000
2	Загальновиробничі витрати, із них:	126000
2.1	змінні розподілені	86000
2.2	постійні розподілені	32000
2.3	постійні нерозподілені	8000

Враховуючи розподіл витрат виробництва на підприємстві, наведемо бухгалтерські записи для відображення виробництва і реалізації готової продукції за перший звітний період (додаткові умови: залишок готової продукції на підприємстві станом на початок першого звітного періоду та на кінець цього періоду – 0,0 грн.; у звітному періоді відвантажена вся виготовлена готова продукція за цінами реалізації на суму 1200000 грн. з ПДВ).

Таблиця 7.4

Відображення в бухгалтерському обліку виробництва і реалізації готової продукції

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
Відображення витрат на виробництво готової продукції				
1	Прямі виробничі витрати		20 «Виробничі запаси», 661 «Розрахунки за заробітною платою», 65 «Розрахунки за страхуванням» тощо	400000
	Змінні та постійні розподілені загальновиробничі витрати (86000 грн. + 32000 грн.)	23		118000
2	Оприбуткування готової продукції за виробничою собівартістю	26		518000

	(400000 грн. + 118000 грн.)			
3	Списання нерозподілених загальновиробничих витрат на витрати звітнього періоду	901	91	8000
4	Відображення доходу від реалізації готової продукції	361	701	1200000
5	Відображення податкових зобов'язань з ПДВ на підставі виписаної податкової накладної (1200000 грн. x 20 % : 120 %)	701	641	200000
6	Одночасно списання реалізованої готової продукції за собівартістю	901	26	518000
7	Визначення фінансових результатів від реалізації			
	(1200000 грн. – 200000 грн. ПДВ)	701	791 «Результат операційної діяльності»	1000000
	(518000 грн. + 8000 грн.)	791	901	526000

Фінансовий результат від реалізації готової продукції – прибуток у сумі 474000 грн. (1000000 грн. – 526000 грн.).

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
1	Відпущено з цеху на склад готову продукцію			
2	Реалізовано готову продукцію покупцям			
3	Відображено собівартість реалізованої готової продукції			
4	Нараховано ПДВ			
5	Повернена реалізована готова продукція: – на суму вирахувань з доходу – на суму ПДВ – на суму собівартості поверненої продукції			
6	Передана готова продукція для виправлення браку			

Необхідно: відобразити операції щодо руху готової продукції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 8.3.

Ознайомитися з формою М-19 – Матеріальним звітом, навчитися заповнювати основні реквізити первинного документу.

Типова форма № М-19
Затверджена наказом Міністерства України
від 21.06.1996 р. № 193

підприємство, організація

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Код за
УКУД

МАТЕРІАЛЬНИЙ ЗВІТ

За

20 ____ р.

місяць

По будівельній ділянці

Матеріально підзвітна особа _____

Перелік додатків до звіту

По прибутку			По видатку		
номер групи матеріалу або номенклатурний номер	кількість документів	номери первинних документів	номер групи матеріалу або номенклатурний номер	кількість документів	номери первинних документів

Всього прийнято документів _____
цифрами *прописом*

Документи здав _____ Документи прийняв _____

"__" _____ 201_р.

Стор. 2

Номенклатурний номер	Найменування матеріалу	Одиниця виміру	Ціна за одиницю	Залишок на початок місяця	Надійшло		Витрачено на виробництво	
					кількість	сума	кількість	сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9

і відпущено										Залишок на кінець місяця	
у тому числі по об'єктах						на інші цілі		всього			
кіль-кість	сума	кіль-кість	сума	кіль-кість	сума	кіль-кість	сума	кіль-кість	сума	кіль-кість	сума
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Тема 9. Облік витрат майбутніх періодів

Витрати майбутніх періодів – це витрати, здійснені у звітному періоді, але відносяться до наступного (або наступних) облікових періодів.

До витрат майбутніх періодів відносять:

- витрати, пов'язані з підготовчими до виробництва роботами в сезонних галузях промисловості;
- витрати, пов'язані з освоєнням нових виробництв та агрегатів;
- сплачену авансом орендну плату;
- наперед сплачену страховку;
- рекламні послуги;
- передплати на газети, журнали, періодичні та довідкові видання тощо.

Для узагальнення інформації щодо здійснених витрат у звітному періоді, які підлягають віднесенню на витрати в майбутніх звітних періодах, використовується рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів».

За **дебетом** рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» відображаються понесені витрати майбутніх періодів, за **кредитом** – їх списання (розподіл) та включення до складу відповідних витрат звітного періоду.

Завдання 9.1.

Необхідно:

- вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи;
- визначити необхідні суми;
- скласти регістри обліку по рахунках 39 та 31.

Дані для виконання:

Таблиця 9.1

Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Списання витрат по здійсненню передоплати за оренду приміщення				
1	Сплачено з рахунку в банку передоплату за оренду службового приміщення адміністративного призначення строком на 12 місяців			50000,0
2	Згідно з договором про оренду приміщення № 258 і платіжним дорученням № 125 від 01.09 зроблено розрахунок бухгалтерії про списання передплати за оренду службового приміщення щомісяця			
3	Сплачено з рахунку в банку підписній агенції вартість періодичних видань на IV квартал			900,0
4	Списана частина вартості періодичних видань за III квартал			300,0

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Шара Є.Ю., Соколовська-Гонтаренко І.Є. Фінансовий облік І. Навчальний посібник. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 336 с.
2. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 356 с.
3. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. Ч.1. За заг. ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. К.: КНЕУ, 2012. 553 с.
4. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. Ч.2. За заг. ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. К.: КНЕУ, 2012. 590 с.
5. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. 3-тє вид. доп. і переробл. Київ: Алерта, 2008. 926 с.
6. Верхоглядова Н.І., Шило В.П., Ільїна С.Б. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навчально-практичний посібник. К: Центр учбової літератури, 2010. 536 с.
7. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 424 с.

Допоміжна

8. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
9. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. Житомир: ЖІТІ, 2002. 687 с.
10. Грабова Н.М., Кривонос Ю.Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: Навч. посібник. К.: А.С.К., 2011. 416 с.
11. Лишиленко О.В. Фінансовий облік. 2-ге вид. К. : Центр навчальної літератури, 2011.

Рекомендовані джерела інформації

Законодавчі та нормативно-правові документи. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
Все про бухгалтерський облік. URL: <http://vobu.ua/ukr/>
Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал. URL: <https://online.dtkf.ua>
Бухгалтер 911. URL: <https://buh911/ukr>
iFactor. URL: <https://i.factor.ua/ukr>
Податки & бухоблік. URL: <https://nibu/ukr>

ПЛАН РАХУНКІВ

бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Клас 1. Необоротні активи				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
10	Основні засоби	100	Інвестиційна нерухомість	Усі види діяльності
		101	Земельні ділянки	
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель	
		103	Будинки та споруди	
		104	Машини та обладнання	
		105	Транспортні засоби	
		106	Інструменти, прилади та інвентар	
		107	Тварини	
		108	Багаторічні насадження	
		109	Інші основні засоби	
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фонди	Усі види діяльності
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	
		113	Тимчасові (нетитульні) споруди	
		114	Природні ресурси	
		115	Інвентарна тара	
		116	Предмети прокату	
		117	Інші необоротні матеріальні активи	
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами	Усі види діяльності
		122	Права користування майном	
		123	Права на комерційні позначення	

		124	Права на об'єкти промислової власності	
		125	Авторське право та суміжні з ним права	
		127	Інші нематеріальні активи	
13	Знос (амортизація) необоротних активів	131	Знос основних засобів	Усі види діяльності
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів	
		133	Накопичена амортизація нематеріальних активів	
		134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	
		135	Знос інвестиційної нерухомості	
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі	Усі види діяльності
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам	
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво	Усі види діяльності
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів	
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів	
		155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	
16	Довгострокові біологічні активи	161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які	Сільськогосподарські підприємства,

			оцінені за справедливою вартістю	підприємства інших галузей, що здійснюють сільськогосподарську діяльність
		162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю	
		163	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	
		164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	
		165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю	
		166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю	
17	Відстрочені податкові активи		За видами відстрочених податкових активів	Усі види діяльності
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду	Усі види діяльності
		182	Довгострокові векселі одержані	
		183	Інша дебіторська заборгованість	
		184	Інші необоротні активи	
19	Гудвіл		За видами об'єктів інвестування	Усі види діяльності
		191	Гудвіл при придбанні	
		193	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)	

Клас 2. Запаси				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
20	Виробничі запаси	201	Сировина й матеріали	Усі види діяльності
		202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	
		203	Паливо	
		204	Тара й тарні матеріали	
		205	Будівельні матеріали	
		206	Матеріали, передані в переробку	
		207	Запасні частини	
		208	Матеріали сільськогосподарського призначення	
		209	Інші матеріали	
21	Поточні біологічні активи	211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю	Сільськогосподарські підприємства, підприємства інших галузей, що здійснюють сільськогосподарську діяльність
		212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю	
		213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети		За видами предметів	Усі види діяльності
23	Виробництво		За видами виробництва	Усі види діяльності
24	Брак у виробництві		За видами продукції	Галузі матеріального виробництва
25	Напівфабрикати		За видами напівфабрикатів	Промисловість

26	Готова продукція		За видами готової продукції	Промисловість, сільське господарство та ін.
27	Продукція сільськогосподарського виробництва		За видами продукції	Сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогосподарським виробництвом
28	Товари	281	Товари на складі	Усі види діяльності
		282	Товари в торгівлі	
		283	Товари на комісії	
		284	Тара під товарами	
		285	Торгова націнка	
		286	Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу	
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
30	Готівка	301	Готівка в національній валюті	Усі види діяльності
		302	Готівка в іноземній валюті	
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті	Усі види діяльності
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті	
		313	Інші рахунки в банку в національній валюті	
		314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті	
		315	Спеціальні рахунки в національній валюті	
		316	Спеціальні рахунки в іноземній валюті	
33	Інші кошти	331	Грошові документи в національній валюті	Усі види діяльності

		332	Грошові документи в іноземній валюті	
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті	
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті	
		335	Електронні гроші, номіновані в національній валюті	
34	Короткострокові векселі одержані	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті	Усі види діяльності
		342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті	
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів	Усі види діяльності
		352	Інші поточні фінансові інвестиції	
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	Усі види діяльності
		362	Розрахунки з іноземними покупцями	
		363	Розрахунки з учасниками ПФГ	
		364	Розрахунки за гарантійним забезпеченням	
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами	Усі види діяльності
		372	Розрахунки з підзвітними особами	
		373	Розрахунки за нарахованими доходами	
		374	Розрахунки за претензіями	
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків	

		376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок	
		377	Розрахунки з іншими дебіторами	
		378	Розрахунки з державними цільовими фондами	
		379	Розрахунки за операціями з деривативами	
38	Резерв сумнівних боргів		За дебіторами	Усі види діяльності
39	Витрати майбутніх періодів		За видами витрат	Усі види діяльності
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	401	Статутний капітал	Усі види діяльності
		402	Пайовий капітал	
		403	Інший зареєстрований капітал	
		404	Внески до незареєстрованого статутного капіталу	
41	Капітал у дооцінках	411	Дооцінка (уцінка) основних засобів	Усі види діяльності
		412	Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів	
		413	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	
		414	Інший капітал у дооцінках	
42	Додатковий капітал	421	Емісійний дохід	Усі види діяльності
		422	Інший вкладений капітал	
		423	Накопичені курсові різниці	
		424	Безоплатно одержані необоротні активи	

		425	Інший додатковий капітал	
43	Резервний капітал		За видами капіталу	Усі види діяльності
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441	Прибуток нерозподілений	Усі види діяльності
		442	Непокриті збитки	
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді	
45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції	Усі види діяльності
		452	Вилучені вклади й паї	
		453	Інший вилучений капітал	
46	Неоплачений капітал		За видами капіталу	Усі види діяльності
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	471	Забезпечення виплат відпусток	Усі види діяльності
		472	Додаткове пенсійне забезпечення	
		473	Забезпечення гарантійних зобов'язань	
		474	Забезпечення інших витрат і платежів	
		475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)	
		476	Резерв на виплату джекпоту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї	
		477	Забезпечення матеріального заохочення	
		478	Забезпечення відновлення земельних ділянок	
48	Цільове фінансування і цільові надходження		За об'єктами фінансування	Усі види діяльності
		481	Кошти, вивільнені від оподаткування	
		482	Кошти з бюджету та державних цільових фондів	

		483	Благодійна допомога	
		484	Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень	
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви	Страхова діяльність
		492	Резерви із страхування життя	
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах	
		494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя	
		495	Результат зміни технічних резервів	
		496	Результат зміни резервів із страхування життя	
Клас 5. Довгострокові зобов'язання				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	Усі види діяльності
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті	
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті	
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті	
		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	
51	Довгострокові векселі	511	Довгострокові векселі,	Усі види

	видані		видані в національній валюті	діяльності
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті	
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	Усі види діяльності
		522	Премія за випущеними облігаціями	
		523	Дисконт за випущеними облігаціями	
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди	Усі види діяльності
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів	
54	Відстрочені податкові зобов'язання		За видами зобов'язань	Усі види діяльності
55	Інші довгострокові зобов'язання		За видами зобов'язань	Усі види діяльності

Клас 6. Поточні зобов'язання

Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
60	Короткострокові позики	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті	Усі види діяльності
		602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті	
		603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті	
		604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті	
		605	Прострочені позики в	

			національній валюті	
		606	Прострочені позики в іноземній валюті	
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті	Усі види діяльності
		612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті	
62	Короткострокові векселі видані	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті	Усі види діяльності
		622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті	
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	Усі види діяльності
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками	
		633	Розрахунки з учасниками ПФГ	
64	Розрахунки за податками й платежами	641	Розрахунки за податками	Усі види діяльності
		642	Розрахунки за обов'язковими платежами	
		643	Податкові зобов'язання	
		644	Податковий кредит	
65	Розрахунки за страхуванням	651	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	Усі види діяльності
		652	За соціальним страхуванням	
		654	За індивідуальним страхуванням	
		655	За страхуванням майна	

66	Розрахунки за виплатами працівникам	661	Розрахунки за заробітною платою	Усі види діяльності
		662	Розрахунки з депонентами	
		663	Розрахунки за іншими виплатами	
67	Розрахунки з учасниками	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	Усі види діяльності
		672	Розрахунки за іншими виплатами	
68	Розрахунки за іншими операціями	680	Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	Усі види діяльності
		681	Розрахунки за авансами одержаними	
		682	Внутрішні розрахунки	
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки	
		684	Розрахунки за нарахованими відсотками	
		685	Розрахунки з іншими кредиторами	
69	Доходи майбутніх періодів		За видами доходів	Усі види діяльності
Клас 7. Доходи і результати діяльності				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції	Усі види діяльності
		702	Дохід від реалізації товарів	
		703	Дохід від реалізації робіт і послуг	
		704	Вирахування з доходу	
		705	Перестраховування	
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни	Усі види діяльності

			вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	
		711	Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти	
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	
		713	Дохід від операційної оренди активів	
		714	Дохід від операційної курсової різниці	
		715	Одержані штрафи, пені, неустойки	
		716	Відшкодування раніше списаних активів	
		717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів	
		719	Інші доходи від операційної діяльності	
72	Дохід від участі в капіталі	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства	Усі види діяльності
		722	Дохід від спільної діяльності	
		723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства	
73	Інші фінансові доходи	731	Дивіденди одержані	Усі види діяльності
		732	Відсотки одержані	
		733	Інші доходи від фінансових операцій	
74	Інші доходи	740	Дохід від зміни вартості фінансових інструментів	Усі види діяльності, крім торгівлі цінними паперами

		741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	Усі види діяльності
		742	Дохід від відновлення корисності активів	
		744	Дохід від неопераційної курсової різниці	
		745	Дохід від безоплатно одержаних активів	
		746	Інші доходи	
76	Страхові платежі		За видами страхування	Страхова діяльність
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності	Усі види діяльності
		792	Результат фінансових операцій	
		793	Результат іншої діяльності	
Клас 8. Витрати за елементами				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
80	Матеріальні витрати	801	Витрати сировини й матеріалів	Усі види діяльності
		802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів	
		803	Витрати палива й енергії	
		804	Витрати тари й тарних матеріалів	
		805	Витрати будівельних матеріалів	
		806	Витрати запасних частин	
		807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення	
		808	Витрати товарів	

		809	Інші матеріальні витрати	
81	Витрати на оплату праці	811	Виплати за окладами й тарифами	Усі види діяльності
		812	Премії та заохочення	
		813	Компенсаційні виплати	
		814	Оплата відпусток	
		815	Оплата іншого невідпрацьованого часу	
		816	Інші витрати на оплату праці	
82	Відрахування на соціальні заходи	821	Відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	Усі види діяльності
		824	Відрахування на індивідуальне страхування	
83	Амортизація	831	Амортизація основних засобів	Усі види діяльності
		832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів	
		833	Амортизація нематеріальних активів	
84	Інші операційні витрати		За видами витрат	Усі види діяльності
85	Інші затрати		За видами затрат	Усі види діяльності
Клас 9. Витрати діяльності				
Синтетичні рахунки		Субрахунки		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
90	Собівартість реалізації	901	Собівартість реалізованої готової продукції	Усі види діяльності
		902	Собівартість реалізованих товарів	
		903	Собівартість реалізованих робіт і послуг	

		904	Страхові виплати	
91	Загальновиробничі витрати		За видами витрат	Усі види діяльності
92	Адміністративні витрати		За видами витрат	Усі види діяльності
93	Витрати на збут		За видами витрат	Усі види діяльності
94	Інші витрати операційної діяльності	940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	Усі види діяльності
		941	Витрати на дослідження і розробки	
		942	Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти	
		943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	
		944	Сумнівні та безнадійні борги	
		945	Втрати від операційної курсової різниці	
		946	Втрати від знецінення запасів	
		947	Нестачі і втрати від псування цінностей	
		948	Визнані штрафи, пені, неустойки	
		949	Інші витрати операційної діяльності	
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	Усі види діяльності
		952	Інші фінансові витрати	
96	Втрати від участі в капіталі	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства	Усі види діяльності
		962	Втрати від спільної діяльності	

		963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства	
97	Інші витрати	970	Витрати від зміни вартості фінансових інструментів	Усі види діяльності, крім торгівлі цінними паперами
		971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	Усі види діяльності
		972	Втрати від зменшення корисності активів	
		974	Втрати від неопераційних курсових різниць	
		975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій	
		976	Списання необоротних активів	
		977	Інші витрати діяльності	
98	Податок на прибуток		За видами витрат	Усі види діяльності
Клас 0. Позабалансові рахунки				
Код	Назва	Код	Назва	Сфера застосування
01	Орендовані необоротні активи		За видами активів	Усі види діяльності
02	Активи на відповідальному зберіганні	021	Устаткування, прийняте для монтажу	Усі види діяльності
		022	Матеріали, прийняті для переробки	
		023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні	
		024	Товари, прийняті на комісію	
		025	Матеріальні цінності довірителя	

03	Контрактні зобов'язання		За видами зобов'язань	Усі види діяльності
04	Непередбачені активи й зобов'язання	041	Непередбачені активи	Усі види діяльності
		042	Непередбачені зобов'язання	
05	Гарантії та забезпечення надані		За видами гарантій та забезпечень наданих	Усі види діяльності
06	Гарантії та забезпечення отримані		За видами гарантій та забезпечень отриманих	Усі види діяльності
07	Списані активи	071	Списана дебіторська заборгованість	Усі види діяльності
		072	Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей	
08	Бланки суворого обліку		За видами бланків	Усі види діяльності
09	Амортизаційні відрахування			Усі види діяльності

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Мазур Н.А., Кушнір О.К., Семенець І.В.

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

ПРАКТИКУМ

**для проведення практичних занять
та самостійної роботи**

Підписано до друку 07.10.2020 р. Формат 60x84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний
Ум. друк. арк. 4,65. Тираж 40. Зам. 011

Видавець Ковальчук О.В.
32315, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський,
вул. Васильєва, 13, корп. А, 37.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7057 від 25.05.2020 р.